

Projecte EMbleMatiC, muntanyes emblemàtiques del Mediterrani

Missatges en positiu que fomentin comportaments de turisme responsable dirigits als futurs viatgers que participin en l'ecoviatge vinculat al Pedraforca

Textos

Xavier Basora · Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social (www.espaitres.net)

Introducció

En els grups de treball que s'han dut a terme en el marc el projecte EMbleMatiC s'ha detectat la necessitat de disposar d'una comunicació en positiu de la sostenibilitat.

Per això aquest document proposa un conjunt de missatges per fomentar comportaments responsables dirigits a tot tipus de viatgers i, de manera específica, a visitants que practiquin senderisme, BTT o altres activitats en el medi natural.

Les recomanacions o missatges estan formats per un titular breu i un petit text que el desenvolupa i el detalla. Tots els missatges estan expressats en positiu, és a dir, evitant plantejar les recomanacions com a accions prohibides o no permeses, ja que solen generar més rebuig que no pas implicació.

10 missatges per fomentar comportaments responsables dirigits a tot tipus de visitants

Aquest tipus de recomanacions van en la línia dels principis del *turisme responsable*, que pretén que els visitants respectin la natura i el patrimoni cultural i que interactuïn de manera positiva i enriquidora amb la població local.

10 MISSATGES EN TITULARS PER FOMENTAR COMPORTAMENTS RESPONSABLES DIRIGITS A TOT TIPUS DE VISITANTS

1. **Conversa amb la gent que viu al territori, l'intercanvi t'enriquirà**
2. **Viu les tradicions, les festes i les fires locals, són un patrimoni cultural immaterial en rigorós directe**
3. **Deixa't acompanyar per un guia local, aprendràs i gaudiràs molt més i t'aportarà seguretat i tranquil·litat**
4. **Tasta la gastronomia i els productes locals, i apropa't als establiments on es produeixen**
5. **Visita els centres d'interpretació del territori i la natura, els museus i altres equipaments similars**
6. **Gaudeix, amb respecte, de la fauna, la flora i el patrimoni geològic, i fes el mateix amb el bestiar de muntanya**
7. **Utilitza poc el vehicle privat i, en acabar el viatge, compensa la teva petjada**
8. **Minimitza el teu consum de recursos, i deixa el medi tal com t'agradaria trobar-te'l**
9. **Tria empreses certificades pel seu compromís amb l'entorn, i utilitza establiments locals per allotjar-te**
10. **Retorna a la natura i al territori una part de la felicitat que t'han aportat durant l'estada**

1. Conversa amb la gent que viu al territori, l'intercanvi t'enriquirà

Gaudeix d'una bona conversa amb un pastor que trobis fent un itinerari, amb el guia que t'acompanya o amb la persona que regenta l'allotjament on dorms o el restaurant on has dinat. Són moments únics que t'ajudaran a entendre millor la realitat del territori que has visitat.

2. Viu les tradicions, les festes i les fires locals, són un patrimoni cultural immaterial en rigorós directe

Si coincideix amb els dies de la teva estada, no dubtis en assistir a fires, festes o altres esdeveniments tradicionals que s'estiguin celebrant al territori. Coneixeràs les tradicions, sentiràs la cultura, t'emocionaràs amb la població local.

3. Deixa't acompanyar per un guia local, aprendràs i gaudiràs molt més i t'aportarà seguretat i tranquil·litat

Són moltes les raons per les quals val la pena pagar per un guia professional que, a més, estigui vinculat al territori. T'ho passaràs molt bé, descobriràs curiositats que et passarien desapercebudes si anessis sol i t'aportarà seguretat per moure't per la muntanya amb tota la tranquil·litat.

4. Tasta la gastronomia i els productes locals, i apropa't als establiments on es produeixen

Als restaurants on vagis, tria i gaudeix dels plats cuinats amb productes locals (guisats, sopes, carns, vins, postres, etc.). A més de ser km 0, amb tot el que això comporta, estan boníssims. Després, visita els establiments on es produeixen (granges, formatgeries, cellers, obradors, etc.) i així en coneixeràs l'origen.

5. Visita els centres d'interpretació del territori i la natura, els museus i altres equipaments similars

Són espais idonis per informar-se sobre itineraris, activitats guiades, horaris i llocs a visitar. Però, sobretot, són equipaments on fer una primera immersió en el territori i començar a conèixer els elements més rellevants del patrimoni natural i cultural. No els passeu per alt, us sorprendran.

6. Gaudeix, amb respecte, de la fauna, la flora i el patrimoni geològic, i fes el mateix amb el bestiar de muntanya

Quan estiguis a la muntanya, segueix els camins senyalitzats i respecta els animals que hi viuen, tant el bestiar domèstic com la fauna salvatge, evitant molestar-los i espantar-los. Respectar el medi també vol dir deixar-hi tot allò que veus i que t'agrada: roques, fòssils, flors, plantes o altres elements naturals.

7. Utilitza poc el vehicle privat i, en acabar el viatge, compensa la teva petjada

Si existeix l'opció, valora d'arribar a la teva destinació amb transport públic. En cas que no, un cop estiguis al territori que visitaràs, prioritza els desplaçaments a peu,

amb bicicleta, a cavall... o amb transport públic o col·lectiu. Un cop a casa, compensa les emissions de CO₂ que ha produït el teu vehicle privat durant el viatge (existeixen diverses webs on fer-ho com ara [aquesta](#)).

8. Minimitza el teu consum de recursos, i deixa el medi tal com t'agradaria trobar-te'l

A l'allotjament on dormis, consumeix aigua i electricitat de manera responsable, reutilitzant, per exemple, les tovalloles o apagant els llums quan no siguin necessaris. Un cop a la muntanya, emporta't totes les deixalles que generis i, fins i tot, recull aquelles que hagin deixat altres persones incíviques.

9. Tria empreses certificades pel seu compromís amb l'entorn, i utilitza establiments locals per allotjar-te

Com a consumidor, tens un gran poder amb les teves decisions. Sempre que puguis, opta per empreses que disposin d'alguna certificació ambiental (com ara el Distintiu de Qualitat Ambiental o la Carta Europea de Turisme Sostenible). I, en qualsevol cas, tria allotjaments i restaurants regentats per la població local.

10. Retorna a la natura i al territori una part de la felicitat que t'han aportat durant l'estada

Quan gaudim, som agraïts. Si la teva estada t'ha regalat estones de felicitat, ajuda a millorar el territori que has visitat. Pregunta als guies, als allotjaments o als centres de visitants per iniciatives o entitats locals que treballen per conservar o recuperar el patrimoni natural i cultural. Col·labora-hi, aporta el teu gra de sorra.

10 missatges per fomentar comportaments responsables per part de visitants que practiquin senderisme, BTT o altres activitats en el medi natural

Aquest tipus de recomanacions pretenen que els visitants que practiquin activitats físiques al medi natural ho facin de manera respectuosa amb l'entorn i que, al mateix temps, apliquin tot un seguit de mesures relacionades amb la seguretat en muntanya.

10 MISSATGES EN TITULARS PER FOMENTAR COMPORTAMENTS RESPONSABLES PER PART DE VISITANTS QUE PRACTIQUIN SENDERISME, BTT O ALTRES ACTIVITATS EN EL MEDI NATURAL

- 1. Gaudeix del silenci i la pau que hi ha als entorns naturals i rurals on practicaràs la teva activitat**
- 2. Tria itineraris i activitats que s'ajustin a la teva experiència i preparació física**
- 3. Informa't abans de sortir de les característiques de l'itinerari que has escollit, de la previsió meteorològica i de les possibles situacions de risc**
- 4. Equipa't amb la roba i el material adequats a l'activitat prevista i a l'època de l'any, i emporta't aigua i menjar suficients**
- 5. Porta mapes i dispositius per seguir l'itinerari, així com materials bàsics que aporten seguretat**
- 6. Segueix les pistes i els camins senyalitzats i evita aquells d'accés restringit o de propietat privada**
- 7. Tanca les portes, els filats i les tanques que et trobis als itineraris, són clau per mantenir el bestiar**
- 8. Evita utilitzar sabons i cremes solars si et banyes en rius, fonts, gorgs o llacs**
- 9. Informa els agents rurals o els responsables de l'espai protegit si et trobes animals morts o ferits, camins o equipaments en mal estat o altres incidències**
- 10. Si t'ha agradat, comparteix la teva experiència i l'itinerari que has resseguit, llevat de les localitzacions exactes d'espècies protegides**

- 1. Gaudeix del silenci i la pau que hi ha als entorns naturals i rurals on practicaràs la teva activitat**

El silenci pot ser el teu gran aliat. Mou-te per la muntanya sense fer gaire soroll. Només així sentiràs la pau de l'entorn i respectaràs tant la fauna salvatge com la resta de visitants, que també podran gaudir, igual que tu, de la tranquil·litat.
- 2. Tria itineraris i activitats que s'ajustin a la teva experiència i preparació física**

Quan planifiquis la ruta o l'activitat, sigues realista. Escull els itineraris que millor s'adaptin a la teva experiència i preparació física (i també a les del conjunt de persones amb les que comparteixis l'activitat). En cas que vulguis fer activitats que requereixin tècniques que desconeixes, acompanya't d'un guia professional.
- 3. Informa't abans de sortir de les característiques de l'itinerari que has escollit, de la previsió meteorològica i de les possibles situacions de risc**

A casa, informa't bé de la ruta (recorregut, dificultats, disponibilitat d'aigua, refugis o aixoplucs, etc.) i també de la previsió meteorològica. Si es preveuen situacions de risc (ventades, riuades, allaus, etc.), deixa la sortida per un altre dia. Durant l'excursió, si arriba el mal temps, torna al punt d'inici.
- 4. Equipa't amb la roba i el material adequats a l'activitat prevista i a l'època de l'any, i emporta't aigua i menjar suficients**

Prepara bé la roba i tot l'equipament, adaptant-lo a l'itinerari, a l'activitat i a l'època de l'any. Agafa sempre roba d'abric i impermeable encara que s'anuncii bon temps. Utilitza roba tècnica de muntanya que sigui transpirable i resistent, i no t'oblidis mai les ulleres i la crema solar. Inicia el recorregut amb aigua suficient (mínim 1,5 litres) i amb menjar de sobres, per si la ruta s'allarga més del previst. A l'hivern, amb neu, camina amb raquetes o esquís, i acompanya't d'un guia si no tens experiència en terrenys nevats.
- 5. Porta mapes i dispositius per seguir l'itinerari, així com materials bàsics que aporten seguretat**

Abans de sortir, informa algú conegut (o l'allotjament) del teu itinerari i dels horaris previstos. Emporta't sempre un mapa topogràfic, un mòbil carregat, un frontal o llanterna (amb piles de recanvi) i una petita farmaciola. També es recomana una brúixola o un GPS (també amb piles o bateries de recanvi). I tingues sempre ben present el telèfon d'emergències: 112.
- 6. Segueix les pistes i els camins senyalitzats i evita aquells d'accés restringit o de propietat privada**

La senyalització dels camins té una raó de ser. Respecta-la i ves sempre pels itineraris marcats que són d'ús públic. Això vol dir que evitis les dreceres i els camins que no saps on et portaran. Si veus cartells de propietat privada, camins amb accés prohibit o camps de conreu, respecta'ls també.

7. Tanca les portes, els filats i les tanques que et trobis als itineraris, són clau per mantenir el bestiar

Molts camins i pistes passen per zones on hi pastura el bestiar. Això vol dir que et trobaràs portes, filats i tanques que hauràs d'obrir per seguir l'itinerari, però sobretot que hauràs de tancar després per tal que el bestiar segueixi controlat. També pots trobar-te gossos que vigilen els animals; respecta'ls igualment.

8. Evita utilitzar sabons i cremes solars si et banyes en rius, fonts, gorgs o llacs

En alguns rius, gorgs o llacs està prohibit banyar-s'hi perquè són ecosistemes molt fràgils. En aquells on estigui permès, banya-t'hi sense utilitzar sabons i, abans d'entrar-hi, renta't bé per alliberar-te de la crema solar, si és que en portes. Aquests productes cosmètics perjudiquen la fauna i la flora del medi aquàtic.

9. Informa els agents rurals o els responsables de l'espai protegit si et trobes animals morts o ferits, camins o equipaments en mal estat o altres incidències

El medi natural és un entorn viu, canviant. Durant la teva activitat és possible que et trobis animals morts o ferits, tant de bestiar domèstic com de fauna salvatge. És important que informis d'aquesta situació trucant als agents rurals o a les oficines d'informació dels espais protegits. Fes el mateix si observes trams de camins en mal estat, ponts malmesos, cartells o senyals trencats, etc.

10. Si t'ha agradat, comparteix la teva experiència i l'itinerari que has resseguit, llevat de les localitzacions exactes d'espècies protegides

En plena època d'eclosió de les xarxes socials, molta gent gaudeix compartint la seva experiència. Publica les teves vivències i l'itinerari que has fet, però si has observat nius o espècies de fauna o flora protegides o amenaçades (trencaossos, flors de neu, galls fers, orquídiades, etc.), no en comparteixis la localització exacta. Evitaràs així un efecte crida que pot ser molt perjudicial per a aquestes espècies.